הכונס פרק ששי בבא קמא

בכותל רעוע. דלא אפסדיה דלמסתר קאי: **דמטי ליה.** כשכפפה הגיע בה הדליקה: **ברוח מצויה.** הרי בידים הבעיר ובדיני אדם ניתחייב: **ברוח שאינה מצויה.** דמידי דלא סלקא אדעתיה היא: **עמון ליתמר.** שמיפה קמת מבירו בסדינין כשראה דליקה אצלה והוא לא שלח את הבערה ושייה עמון וגרם להפסיד את המיזק ולפטור את המבעיר דפטור על עמון בתש"י: **לנפשיה.** להוציא ממון מחבירו לעצמו: **ממונא בעי לשלומי.** אומו ממון שהוציא חייב להחזיר: **לחכריה.** שכר עדי שקר להוציא מנה מראובן לשמעון: **פשיטא דאורייתא הוא.** דחייב בדיני שמים: **אם לא יגיד.** במרי קא משמעי מדקפיד אהגנבה משמע שאילו מגידין מתחייב זה ממון [a]ועוד קי"ל (סוטה דף ג:) כל מקום שנאמר עד הרי כאן שני עדים עד שיפרט לך הכתוב אחד כדכתיב לא יקום עד אחד באיש (דברים יט): **אלא באחד.** שמחייבו שבועה ובדיני שמים מיחייב דאי הוה מפקיד מחייב ליה שבועה ודלמא לא הוי משתבע בשיקרא ומשלם: **ומו ליכא.** דמחייבין בדיני שמים: **הטושה מלאכה במי חטאת.** שקל כנגדן משקלות במסכת גיטין (דף נג.) והן נפסלין במלאכה: **פטור מדיני אדם.** [b]דהיזק שאינו ניכר לא מיחייב ממון שבועה כדאמרי' בשבועות דפ"ד הכל חייבים בעל פטור ובו' ומתוס' רש"י פטור ד"ה כל הקשו אאמת דאמאי לא אמרינן דוחוא בל הייט כי דוקא. ועי"ש מה שתירלו אאל לרש"י דכ"כ לקושטא דמילתא דוחוא בל הייט כי דוקא ל"ע: ד"ה שבור ובו' דהיזק שאינו ניכר לא שייה היזק. קשה למ"ש רש"י שקל כהן משקלות ומה אף למ"ד דשמיה היזק פטור ע"ש כגיטין ול"ע.

אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה בדיני אדם נמי ליחייב. ומ"מ כיון שאין חילוק בין מקרב דבר אצל האש ובין מקרב האש אצל הדבר אמאי אמרינן בפרק כל הנשרפין (פנהדרין דף עז. ושם) [c]כפתו במקום שאוף חמה או ליטה לבא פטור ליחייב למ"ד אשו משוס חליו וכן כפתו לפני חרי וי"ל דודאי אי כפתו והביאו במקום שאוף חמה או ליטה לבא או חרי מייב אבל התם מיירי שכפתו במקום שהיה ולא הזיזו ממקומו ולא הוי מלמלא הואיל והחמה והליטה והחרי אין עליו בשעת כפיתה והיינו דאתקיל עליה בדקא דמיא אפילו כפתו והביאו שם ואח"כ אתקיל פטור דדמי לזורק חץ ותרים בידו ואפילו קדם הוא ונטלו פטור ומ"מ ההיא דהשיך בו אם הנחש דפטור למ"ד מעלמו הוא [d]מכים אאמאי פטור לפי מה שפירש בשמעתין דפי פרה (דף כג:) שאש ידו לתוך פיו והשיך ליחייב משוס אשו דודאי הנחש יזיק האדם וי"ל דשאני התם שאין האדם עדיין בעולם:

ממונא בעי לשלומי. וכי תימא פטור מדיני אדם משוס דלא ידעי' שהם עדי שקר מ"מ כיון שאם היינו יודעין שהם עדות שקר משלם אין איך למיתני פטור מדיני אדם: **אלא** לחבריה. כגון שאין לחבריה מה לשלם או שהלך למדינת הים או כגון שאין אנו יודעים שהם עדי שקר ודוקא שוכר אבל אמר פטור מדיני שמים דקבור שלא ישמעו לו לאין נראה לומר דנקט שוכר לאשמועינן דאפי' שוכר פטור מדיני אדם שאין זה שוס חידוש ולקמן לא עביד לריכותא אלא מדיני שמים ועוד דבפירקין תנן (דף עו:) השולח את הבערה ביד חש"ו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים שלא ביד פקח הפקח חייב משמע דשולח פטור אף מדיני שמים: **פשיטא אם לא יגיד** וכו'. ומ"מ ה"מ כשעבר על שבועתו דכתיב ושמעה קול אלה וי"ל דה"ק קרא כשעובר (a) בדבר שאם לא יגיד היה נושא עון אז יגיא קרבן שבועה אבל בלא שבועה נמי איכא נשיאות עון כדמוכח במתני' באחד דיני ממונות (פנהדרין דף ז:) ודוקא בכ"ד דבשאומרים אין אנו יודעים להעיד דכיון שהגיד שוב אינם יכולין להעיד דכיון שהגיד שוב אינו מוחזר ומגיד והיינו אם לא יגיד דקרא אבל מון לכ"ד אין לחוש שיכול לחזור ולהעיד:

העושה מלאכה במי חטאת. עד שלא נתן האפר כדתניא בתוס' פרה (פ"ד מ"ד) פרה נפסלת במלאכה עד שתעשה אפר והמלאכה פוסלת בשעה עד שיעשה האפר לתוכה ובספרי ילף מקרא יכול אף קדשן מ"ל למשמרת למי נדה ולא שכבר מי נדה: **פטור** מדיני אדם. כפי' הניחקין (גיטין נג.) פריך מייה למ"ד היזק שאין ניכר שמיה היזק: **אבל** הני אצטריך ליה. ומ"מ הנותן סם המות נמי חידוש הוא למיתני דבתמרינן לעיל (דף מז:) דאפילו סם המות דלא עבידא דאכלה מייב בדיני שמים ושמא אין כל כך חידוש: **בסויי** בסיתיה. ומ"מ גלוי וידוע למקום למה נתכוין אם לטובה אם לרעה וי"ל דאפי' בתכוין לטובה שלא יתמר לשרוף ויוכל להליל בעל הבית בתוך כך מ"מ בדיני שמים מייב דאיכא ליה לאחדהורי ולאסוקי אדעתיה שלא יבא לו הפסד בכך: **מהו** דתימא הויא לה תחלתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דבולהו פשיעה היא. ק"ק דה"ל למימר מהו דתימא כולה אונס הוא וכגון שנעל כל כך יפה שאינה יכולה לצאת אלא בתחילה קמשמע לן דפושע הוא אצל תחילה שהגיחה בחמה:

פשיטא

בכותל רעוע אמר מר [a]הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה היכי דמי אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה [b]בדיני אדם נמי נחייב [c]אלא דמטיא ברוח שאינה מצויה ורב אשי אמר [d]טמון אתמר משום דשויה טמון באש: אמר מר [e]השוכר עדי שקר ה"ד אילימא לנפשיה [f]ממונא בעי שלומי ובדיני אדם נמי ניחייב [g]אלא לחבריה [h]והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו במאי עסקינן אילימא בבי תרי פשיטא [i]דאורייתא הוא [j]אם לא יגיד ונשא עונו [k]אלא בחד ותו ליכא והאיכא (סימן העושה בסם ושליח חבירו נשבר) [l]כ[m]העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [n]הנותן סם המות בפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [o]השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [p]המבעית את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [q]נשברה כדו ברה"ר ולא סלקה נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהזיקן וחכ"א פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים אין מיהא איכא טובא והני אצטריכא ליה מהו דתימא בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל הפורץ גדר בפני בהמת חבירו מהו דתימא כיון דלמסתריה קאי מה עביד בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל הכופף קמתו של חבירו נמי מהו דתימא לימא מי הוה ידענא דאתיא רוח שאינה מצויה ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל ולרב אשי דאמר נמי טמון איתמר מהו דתימא אנא כסויי כסיתיה ניהלך ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל והשוכר עדי שקר נמי מהו דתימא לימא [r]דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו נמי מהו דתימא מי יימר דכי הוה [s](אתינא) מסהדינא ליה הוה מודה דלמא הוה משתבע לשקרא ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל: נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים כו': אמר רבה והוא שחתרה אבל לא חתרה מאי חייב היכי דמי אילימא בכותל בריא כי לא חתרה אמאי חייב מאי ה"ל למעבד אלא בכותל רעוע כי חתרה [t]אמאי פטור תחלתו בפשיעה וסופו באונס הוא הניחא למ"ד [u]תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור אלא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב מאי איכא למימר אלא מתני' בכותל בריא ואפילו לא חתרה וכי איתמר דרבה אסיפא איתמר הניחה בחמה או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצתה והזיקה חייב אמר רבה [v]ואפי' חתרה לא מבעיא היכא דלא חתרה דכולה בפשיעה הוא אלא אפי' חתרה נמי מהו דתימא הויא לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולה פשיעה היא מ"ט דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה בחמה כל [w]טצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא: הוציאוה לסטים חייבין:

פשיטא

מסורת הש"ס

a) נקמן נח. גיטין נג., b) לעיל מז:, c) נקמן נט:, d) קדושין כו: נקמן נא., e) לעיל מח: נקמן לט: כ"מ פב., f) [קדושין מב: פנהדרין כט. מתורה סה. נדה יד:], g) רש"ל מ"ו, h) לעיל כא: וש"נ, i) [מנחות מא.], j) [נקמן ס.], k) [ד"ה סוף], l) [ל"ל מקום],

תורה אור השלם

1. וְנָפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:
ויקרא ה א

הגהות הב"ח

(a) תוס' ד"ה פשיטא וכו' כשעובר על שבועתו בהכר שאם לא יגיד:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה אם לא יגיד וכו' ועוד קי"ל. תמוה לי הא בתמת היכא דעד אחד מוציא בעדותו לחייב ממון חייב קרבן שבועה כדאמרי' בשבועות דפ"ד הכל חייבים בעל פטור ובו' ומתוס' רש"י פטור ד"ה כל הקשו אאמת דאמאי לא אמרינן דוחוא בל הייט כי דוקא. ועי"ש מה שתירלו אאל לרש"י דכ"כ לקושטא דמילתא דוחוא בל הייט כי דוקא ל"ע: ד"ה שבור ובו' דהיזק שאינו ניכר לא שייה היזק. קשה למ"ש רש"י שקל כהן משקלות ומה אף למ"ד דשמיה היזק פטור ע"ש כגיטין ול"ע.

עין משפט נר מצוה

יד א ב ג מיי' פי"ד מהלכות נ"מ הל' יד סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' תיח סעיף יא:
טו ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף טז:
טז ה מיי' פי"ז מהלכות עדות הלכה ז סמג לאוין כח טוש"ע ח"מ סי' לג סעיף ב:
יז ו מיי' שם טוש"ע שם בהג"ה:
יח ז מיי' שם סמג שם וטוש"ע שם:
יט ח מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ה:
כ ט מיי' פי"ח מהלכות עדות הלכה ג סמג עשין קח טוש"ע שם ועיין בכ"מ ובנ"י שם:
כא י מיי' שם פי"ז הל' ז סמג שם טוש"ע שם:
כב כ מיי' פ"ו מהל' חובל ומזיק הלכה ה ועיין בנמ"מ:
כג ל מיי' פי"ד מהל' נזקי ממון הלכה ה סמג עשין קנו טוש"ע ח"מ סי' תיח סעיף ז:
כד מ מיי' פי"ב מהלכות חובל ומזיק הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף לב:
כה נ מיי' פי"ד מהל' נזקי ממון הלכה ג סמג עשין קח טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ג:
כו ס מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעיף ה:

מוסף רש"י

העושה מלאכה במי חטאת. שקל כנגדן משקלות, ופרה וכל מעשה נפסלים במלאכה (לקמן צח.) מי חטאת דפרה אדומה וכן פרה עצמה נפסלין במלאכה, דכתיב (במדבר יט) אשר לא עלה עליה עול, ונמי חטאת כתיב למשמרת למי נדה, ותניא בספרי מה ת"ל, שיהא אין לי שתהא מלאכה פוסלת אלא בפרה ומנין אף במים ת"ל למשמרת למי נדה, כלומר שיהו משומרות לכן ולא לדבר אחר (גיטין נג.). **פטור מדיני אדם.** לשלם וחייב בדיני שמים. פורענות לשלם לרשעים שנתכוין להפסיד את יבירו (שם). נשברה כדו בו' חייב בדיני שמים. משום דלא אליק (לעיל כח.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com